

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/58/58/98

PREFERENCJE PARTYJNE W KWIETNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Początek wiosny zbiegł się w polskim życiu politycznym z licznymi wydarzeniami, które mogły wzbudzić zainteresowanie społeczeństwa. Niewątpliwie najwięcej uwagi skupiała coraz bardziej gorąca dyskusja na temat nowego podziału administracyjnego kraju, postulat przeprowadzenia w tej sprawie referendum oraz kontrowersje wokół liczby i wielkości województw. Zmiany w podziale administracyjnym kraju były przedmiotem debaty w parlamencie. Odbywały się też w tej sprawie liczne manifestacje i to zarówno w Warszawie, jak i w regionach zainteresowanych modyfikacją propozycji rządowych. Już po realizacji naszego badania¹ prezydent podpisał nowelizację ordynacji samorządowej, co umożliwia przełożenie na jesień wyborów do rad gminnych i przeprowadzenie ich w jednym terminie z wyborami do rad pozostałych szczebli.

Spośród innych wydarzeń należy jeszcze wymienić debatę parlamentarną dotyczącą dekomunizacji, manifestacje na ulicach Warszawy pracowników „Ursusa”, a później OPZZ oraz początek procesu cywilnego, jaki redakcji „Życia” wytoczył prezydent Aleksander Kwaśniewski.

Te i inne wydarzenia nie wpłynęły na zmianę poziomu zainteresowania Polaków kwestiami politycznymi. Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w kwietniu, udział w nich wzięłoby 62% badanych. Odsetek tych deklaracji utrzymuje się na zbliżonym poziomie od początku br.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (95), 16-21 kwietnia ‘98, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=1138).

Od czasu wyborów parlamentarnych niezmiennie największym poparciem wśród potencjalnych wyborców cieszy się AWS. Obecnie ugrupowanie to mogłoby liczyć na 30% głosów badanych skłonnych wziąć udział w głosowaniu, a więc niemal tyle samo co w ubiegłym miesiącu.

**POPARCIE DLA PARTII POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	'96		'97								'98			
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII/IX	I	II	III	IV
AWS	26	23	25	24	24	26	22	21	23	21	28	32	29	30
SLD	22	18	20	22	23	23	24	26	24	22	27	25	21	24
UW	7	8	4	8	8	8	8	7	6	10	15	15	14	14
UP	7	8	5	7	5	5	8	8	4	5	7	6	6	8
PSL	11	12	10	10	10	7	10	8	9	8	7	8	10	8
ROP	8	8	8	6	6	6	5	5	4	5	3	5	5	3
Inna partia*	3	3	2	2	5	4	2	3	4	2	2	2	3	4
Trudno powiedzieć	11	14	16	16	13	14	13	14	20	19	9	7	12	10
N	707	706	666	735	744	777	779	691	759	1436	695	696	670	707

* W przedwyborczych pomiarach w ramach tej kategorii zliczone zostały wskazania na takie ugrupowania, jak: KPEiR RP, UPR, NChD Blok dla Polski oraz odpowiedzi „inna partia lub organizacja”.

Na drugim miejscu w tym rankingu plasuje się SLD. W marcu poparcie dla Sojuszu zmalało, obecnie zaś nieco wzrosło. Chęć głosowania na to ugrupowanie wyraziło 24% potencjalnych wyborców (o 3 punkty procentowe więcej niż przed miesiącem), nadal jednak jego notowania utrzymują się na niższym poziomie niż na początku roku.

Od marca nie zmieniło się poparcie dla drugiego z koalicjantów - Unii Wolności. Spośród ankietowanych, którzy zamierzają głosować, w dalszym ciągu co siódmy (14%) deklaruje zamiar oddania głosu na partię Leszka Balcerowicza.

Polskie Stronictwo Ludowe uzyskało poparcie 8% respondentów wybierających się do urn. Mimo zaangażowania tej partii na rzecz ogólnonarodowego referendum w sprawie podziału terytorialnego kraju, nie poprawiła ona swych notowań. Obecnie za PSL opowiada się nawet nieznacznie mniej osób niż przed miesiącem (różnica 2 punktów procentowych). Poparcie dla ludowców wciąż pozostaje zbliżone do wyniku, jaki uzyskali w ostatnich wyborach.

Mimo braku swej reprezentacji w parlamencie i osłabienia kadrowego nie traci na popularności Unia Pracy. Obecnie zamiar oddania głosu na tę partię deklaruje co dwunasty respondent, zamierzający wziąć udział w głosowaniu.

Gdyby wybory odbywały się w tym miesiącu, Ruch Odbudowy Polski prawdopodobnie nie znalazłby się w parlamencie. Za ugrupowaniem tym opowiada się obecnie zaledwie 3% potencjalnych wyborców.

Można powiedzieć, że dotychczasowe spory i dyskusje dotyczące reform, w tym zwłaszcza reformy administracyjnej kraju, nie wpłynęły na zmianę układu preferencji politycznych wśród Polaków.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	62	19	19	1138
Płeć				
Mężczyźni	66	15	19	539
Kobiety	59	22	19	599
Wiek				
do 24 lat	56	25	19	158
25-34	55	27	17	202
35-44	60	18	22	236
45-54	73	12	15	211
55-64	68	14	17	144
65 lat i więcej	61	15	25	187
Miejsce zamieszkania				
Wieś	58	22	20	421
Miasto do 20 tys.	57	26	16	129
od 21 do 100 tys.	66	16	18	229
101-500 tys.	70	10	20	210
501 tys.i więcej mieszk.	61	18	21	149
Region				
Północny	63	20	17	118
Zachodni	57	17	26	120
Środkowozachodni	71	13	16	170
Środkowy	60	20	20	219
Wschodni	61	23	16	126
Południowo-wschodni	62	23	15	184
Południowo-zachodni	60	15	24	201
Wykształcenie				
Podstawowe	56	20	24	349
Zasadnicze zawodowe	57	22	21	322
Średnie	66	19	15	361
Wyższe	81	3	16	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	76	9	15	86
Prac.umysł.niż.szczębla	77	13	10	113
Pracownicy fiz.- umysł.	62	14	24	57
Robotnicy wykwalifikowani	64	18	18	132
Robotnicy niewykwalifik.	43	24	33	61
Rolnicy	72	20	8	67
Prywatni przedsiębiorcy	53	22	26	45
Bierni zawodowo				
Renciści	62	18	19	163
Emeryci	64	12	24	198
Uczniowie i studenci	56	37	7	74
Bezrobotni	43	29	28	87
Gospodynie domowe i inni	53	22	25	54
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	73	12	15	140
Sektor państwowy	72	15	12	95
Sektor prywatny	59	18	22	289
Spółdzielczość	61	22	17	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	54	22	24	181
201 - 325	56	24	20	197
326 - 449	68	16	16	158
450 - 599	59	21	20	155
Powyżej 599 zł	74	9	17	255
Ocena własnych war. mater.				
Złe	51	24	25	318
Średnie	65	17	19	515
Dobre	69	16	15	304
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	80	7	14	50
Raz w tygodniu	65	18	17	618
Kilka razy w miesiącu	56	26	19	158
Kilka razy w roku	56	22	22	219
W ogóle nie uczestniczy	58	5	37	92
Poglądy polityczne				
Lewica	76	12	12	226
Centrum	58	22	20	325
Prawica	73	16	11	346
Trudno powiedzieć	39	24	37	240

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

	(%)								
	UP	UW	AWS	SLD	PSL	ROP	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	14	30	24	8	3	4	10	707
Płeć									
Mężczyźni	7	12	29	27	9	4	4	8	356
Kobiety	8	16	31	20	7	3	4	12	351
Wiek									
do 24 lat	13	17	27	9	8	4	2	19	89
25-34	10	24	19	21	12	0	4	10	112
35-44	6	11	32	21	6	7	7	10	141
45-54	6	10	26	33	10	2	4	9	153
55-64	7	12	36	27	4	3	5	8	99
65 lat i więcej	6	9	39	24	8	3	2	8	113
Miejsce zamieszkania									
Wieś	6	6	33	16	17	2	4	17	244
Miasto do 20 tys.	7	12	33	28	6	2	1	10	74
od 21 do 100 tys.	7	13	30	35	5	4	3	3	151
101-500 tys.	9	17	31	23	2	4	6	8	147
501 tys.i więcej mieszk.	13	29	18	22	1	4	6	8	91
Region									
Północny	8	14	27	29	3	5	3	11	74
Zachodni	6	17	32	19	5	1	3	17	69
Środkowozachodni	8	9	24	25	17	4	2	11	121
Środkowy	12	19	23	9	9	4	6	7	131
Wschodni	5	8	35	28	6	4	3	10	77
Południowo-wschodni	5	12	36	19	2	2	6	10	114
Południowo-zachodni	7	14	35	25	4	1	4	9	121
Wykształcenie									
Podstawowe	4	9	40	17	10	1	3	15	197
Zasadnicze zawodowe	9	7	32	18	10	6	4	14	184
Średnie	8	16	22	33	7	4	3	6	240
Wyższe	14	29	19	22	1	0	10	4	86
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	13	36	16	20	2	5	7	0	65
Prac.umysł.niż.szczebla	11	18	21	29	3	3	8	8	87
Pracownicy fiz.- umysł.	2	21	22	22	7	5	9	12	35
Robotnicy wykwalifikowani	11	8	30	24	7	2	3	14	85
Robotnicy niewykwalifik.	11	14	22	26	7	5	0	14	26
Rolnicy	0	6	30	17	39	4	2	2	48
Prywatni przedsiębiorcy	7	7	49	24	0	0	0	13	24
Bierni zawodowo									
Renciści	4	6	34	21	12	1	7	14	102
Emeryci	5	9	41	30	5	4	2	5	128
Uczniowie i studenci	12	23	22	11	4	8	0	22	42
Bezrobotni	10	17	30	20	4	0	0	18	37
Gospodynie domowe i inni	7	0	31	28	13	0	0	22	29
Pracujący poza rolnictwem									
Sfera budżetowa	10	24	23	26	3	1	6	8	102
Sektor państwowy	15	13	20	32	3	4	7	4	69
Sektor prywatny	8	17	28	20	6	5	5	11	171
Spółdzielczość	6	3	38	31	12	10	0	0	13
Dochody na jedną osobę									
Poniżej 200 zł	9	4	35	19	15	0	3	16	98
201 - 325	4	9	29	24	11	2	4	16	110
326 - 449	8	10	36	20	4	5	4	14	108
450 - 599	10	14	31	30	3	6	1	4	92
Powyżej 599 zł	6	19	30	28	4	4	5	3	189
Ocena własnych war. mater.									
Złe	9	7	26	26	9	5	3	15	163
Średnie	7	10	31	26	9	3	4	10	332
Dobre	7	24	31	18	7	2	5	7	211
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	6	14	63	0	1	2	3	11	40
Raz w tygodniu	6	10	38	18	8	4	4	11	403
Kilka razy w miesiącu	6	17	15	26	16	3	5	11	88
Kilka razy w roku	13	17	13	39	9	0	2	7	123
W ogóle nie uczestniczy	6	25	8	38	0	2	6	14	53
Poglądy polityczne									
Lewica	9	11	3	60	10	0	3	3	171
Centrum	11	15	19	22	13	2	7	11	189
Prawica	4	15	55	6	3	7	3	7	252
Trudno powiedzieć	7	11	31	9	7	1	4	30	94